

Sammanfattning

Michael Sörsäter

1 Fel

Typer av fel:

- R_X fel i resultatet, som härrör från fel i indata
- R_{XF} fel i resultatet, som härrör från fel i de använda funktionsvärdena
- R_B avrundningsfel
- R_T trunkeringsfel

Närmevärde till x : $\bar{x}$

Absolut fel: $\Delta x = \bar{x} - x$

Relativt fel: $\frac{\Delta x}{x}$

1.1 Korrekta decimaler

Om $|\Delta a| \leq 0.5 * 10^{-t}$ sägs $\bar{a}$ ha t korrekta decimaler

1.2 Fortplantning av fel

Beräkning	Absolut Fel	Relativt fel	Felgräns
$y = x_1 + x_2$	$\Delta y = \Delta x_1 + \Delta x_2$		$ \Delta y \leq \Delta x_1 + \Delta x_2 $
$y = x_1 - x_2$	$\Delta y = \Delta x_1 - \Delta x_2$		$ \Delta y \leq \Delta x_1 + \Delta x_2 $
$y = x_1 * x_2$		$\frac{\Delta y}{y} \approx \frac{\Delta x_1}{x_1} + \frac{\Delta x_2}{x_2}$	$ \frac{\Delta y}{y} \leq \approx \frac{\Delta x_1}{x_1} + \frac{\Delta x_2}{x_2} $
$y = x_1 / x_2$		$\frac{\Delta y}{y} \approx \frac{\Delta x_1}{x_1} - \frac{\Delta x_2}{x_2}$	$ \frac{\Delta y}{y} \leq \approx \frac{\Delta x_1}{x_1} + \frac{\Delta x_2}{x_2} $

Table 1: Fortplantning av fel

1.3 Maximalfelsuppskattning

$$|\Delta f| \leq \approx \sum_{k=1}^n \left| \frac{\delta f}{\delta x_k} \Delta x_k \right|$$

2 Talsystem och flyttalsrepresentation

Talsystem beskrivs på formen (β, t, L, U)

- β är basen
- t är precisionen (antalet decimaler)
- L är undre gränsen på exponenten
- U är övre gränsen på exponenten

Med 32 bitar representeras ett flyttal som: (2, 23, -126, 127)

s (1 bit) positivt/negativt

e (8 bitar) exponenten för talet

f (23 bitar) decimaldelen för talet

$$x = (-1)^s (1.f)_2 * 2^{e-127}$$

Felet från det talet man lagrar till det riktiga talet:

$$\frac{|x - x_r|}{|x|} \leq \frac{1}{2} \beta^{-t}$$

där x_r är det talet som ligger närmast x .

Jämför med formeln i 1.1.

3 Summa - restterm

Summa som är konvergent

$$S = \sum_{n=1}^{\infty} a_n, \quad S_N = \sum_{n=1}^N a_n$$

$$R_N = S - S_N = \sum_{n=N+1}^{\infty} a_n$$

Hur uppskattas R_N utan att räkna ut den?

3.1 Alternerande

Är serien konvergent och alternerande:

$$|R_N| \leq |a_{N+1}|$$

Alltså, felet är mindre än nästa term.

3.2 Postiv monotont avtagande

Om funktionen avtar, går mot 0.

$$R_N = \sum_{n=N+1}^{\infty} f(n) \leq \int_N^{\infty} f(x) dx$$

Alltså, integrera funktionen och beräkna integralen. Lägg märke till att man beräknar en extra term då man i integralen börjar på N istället för $N+1$.

4 Iterationsmetoder

4.1 Newton-Raphsons metod

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}, \quad n = 0, 1, 2, \dots$$

4.2 MetODOberoende feluppskattning

$$|x^* - \bar{x}| \leq \frac{f(\bar{x})}{f'(\bar{x})}$$

5 Interpolation

Beräkna polynomet:

$$p_n(x) = c_0 + c_1(x - x_1) + c_2(x - x_1)(x - x_2) + \dots$$

Beräkna konstanterna C genom att först sätta in x_1 (gör alla delar till 0 förutom c_0) och sedan vidare likadant.

Felet är den "Extra term" som inte ingår i interpolationen, R_T . För en linjär interpolation är det termen vid c_2

Vid en fullständig feluppskattning ska tre delar tas med. Alla delar är absolutbelopp.

- R_B Avrundningsfel. Efter beräkningen $P(a)$, har svaret t korrekta decimaler.
Ger felet: $R_B = 0.5 * 10^{-t}$
- R_T Trunkeringsfel. (är ofta den dominerande delen) Använd termen c_n för att beräkna felet. Ex: $R_T \leq |c_2(x - x_1)(x - x_2)|$
- R_{XF} Fel i indatan. Likadant som för R_B antalet t decimaler som lägst givna i indatan. $R_{XF} = 0.5 * 10^{-t}$

Svaret blir sedan $R_{TOT} = |R_B| + |R_T| + |R_{XF}|$

5.1 Spline

Låt

$$a = x_1 < x_2 < \dots < x_n < b$$

5.2 Lineär spline

En funktion s sägs vara en lineär splinefunktion på intervallet $[a, b]$ om:

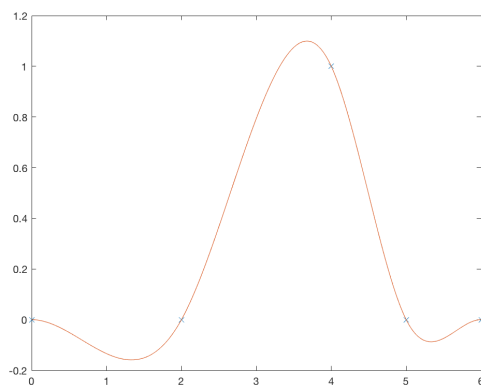
- s är kontinuerlig på $[a, b]$
- s är en rät linje på varje delintervall $[x_i, x_{i+1}]$, $i = 1, \dots, n - 1$

5.3 Kubisk spline

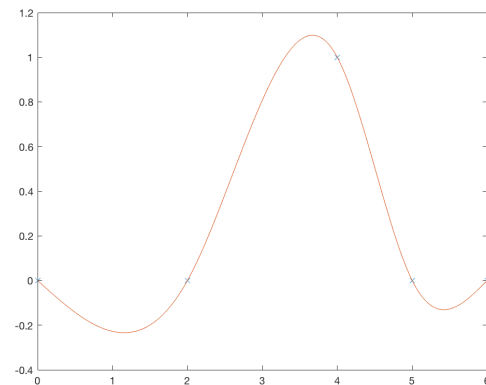
En funktion s sägs vara en kubisk splinefunktion på intervallet $[a, b]$ om:

- s, s', s'' är kontinuerlig på $[a, b]$
- s är ett polynom av grad ≤ 3 på varje delintervall $[x_i, x_{i+1}]$, $i = 1, \dots, n-1$

Finns två typer av kubiska splines. Antingen är derivatan i ändpunkterna 0, rak linje, eller så knyter den ihop med nästa spline.

(a) Derivatan 0

(b) Mjuk övergång till nästa spline

Figur 1: Kubiska Splines

5.4 Fel i funktionsvärdet

$$A = \bar{A} \pm \Delta A$$

Vad blir felet i $f(A)$

Använd maximalsfelsuppskattning:

$$|\Delta f| \leq \left| \frac{\delta f}{\delta A} \right| |\Delta A| \approx \left| \frac{\delta P_n}{\delta A} \right| |\Delta x| = |c_1| |\Delta A|$$

6 LU-faktorisering

Från matrisen A , beräkna $PA = LU$ där P är en permutationsmatris (ändrar om raderna).

$$P_{12} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, L = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ a & 1 & 0 \\ b & c & 1 \end{pmatrix}, U = \begin{pmatrix} a & b & c \\ 0 & d & e \\ 0 & 0 & f \end{pmatrix}$$

6.1 Feluppskattning för $\mathbf{x}$ i $\mathbf{Ax} = \mathbf{b}$

$$\frac{\|\Delta x\|_\infty}{\|x\|_\infty} \leq \|A\|_\infty \|A^{-1}\|_\infty \frac{\|\Delta b\|_\infty}{\|b\|_\infty}$$

Används för att kunna lösa $\mathbf{Ax}=\mathbf{b}$.

$$Ax = b \Leftrightarrow PAx = Pb \Leftrightarrow LUx = Pb$$

Sätt $Ux = y$, lös $Ly = Pb$ och sedan $Ux = y$

Använd maximalsfelsuppskattning:

$$|\Delta f| \leq \left| \frac{\delta f}{\delta a} \right| |\Delta a| \left| \frac{\delta f}{\delta b} \right| |\Delta b|$$

7 Derivering

$$f = \frac{u}{v}$$

$$\frac{d}{dx} \frac{u}{v} = \frac{v \frac{du}{dx} - u \frac{dv}{dx}}{v^2}$$

8 Maclaurin

$$e^x = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{x^n}{n!} = 1 + x + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^3}{3!} + \dots$$

$$\sin(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n+1)!} x^{2n+1} = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots$$

$$\cos(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n)!} x^{2n} = 1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \frac{x^6}{6!} + \dots$$

$$|\Delta f| \leq \left| \frac{\delta f}{\delta A} \right| |\Delta A| \approx \left| \frac{\delta P_n}{\delta A} \right| |\Delta x| = |c_1| |\Delta A|$$